

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Ortodoxie militantă

În cuvântarea pe care a rostit-o P. S. S. Părintele Episcop Andrei, la încheierea cursurilor dela Academia Teologică, a adus vorba despre duhul militant al ortodoxiei de dincoace de munți. Cine cunoaște situația socială și politică din Ardeal, cu trecutul nostru atât de chinuit, își va da seama că Biserica, singura instituție națională de aici, nu putea să rămână pasivă față de sbuciumul și frământările neamului acestuia care își purta pe pământ robii turmele și dorurile. Nu putea și nici nu avea dreptul să se mărginească numai la un rol de înduhovnicire și să neglijeze celelalte cerințe de ordin național și social. E adevărat că scopul final al Bisericii ar fi mai degrabă acela de a înduhovnici popoarele și de a mântui pe om. Dar iarăși e adevărat că Biserica are și un rol social și mai ales Biserica noastră, de aici din Ardeal, a avut și are un rol național. Dacă ar fi vorba să facem o distincție între catolicism și ortodoxia noastră, eu aș face-o și în felul următor: catolicismul este o școală a neamurilor în timp ce ortodoxia noastră a fost și este o școală a neamului. Mai ales în trecut, Biserica a fost o mare școală a neamului, o școală care a lăsat urme adânci în sufletul nostru românesc, reușind să-i dea acestuia un anumit colorit și „dârzenia care nu se târguește cu vremurile ci le biruiește”.

Ortodoxia noastră a fost singurul toiaș în care se putea sprijini iobagul schinuit de sbirii stăpânilor streine și de aceea nici nu e de mirare că în tinda Bisericii s'a plămădit marele suflet românesc. Dar Biserica mai era în același timp și singurul luminăș în care neamul putea să-și încerce aripile frânte, pentru ca pornind în sbor uriaș spre cer, să-și stâmpere dorul de înălțimi și setea de lumină. Așa stând lucrurile, nu e de mirare că un preot de dincolo, cetind istoria Transilvaniei, a exclamat că toată această istorie e un șir nesfârșit de preoți mucenici...

Așa a fost în trecut când neamul acesta avea „dârzenie în suferință și ortodoxie pecetluită cu durere”.

După înlăptuirea idealului național, Biserica a început să-și restrângă domeniul de activitate, tinzând mai ales spre înduhovnicirea poporului. Acum însă se pare că Biserica va trebui din nou să se întoarcă la acea ortodoxie militantă din trecut.

Vremurile sunt de așa natură încât Biserica este chemată iarăși să ia în mână frânele destinului acestui neam. Ne găsim în preajma prăbușirii unei lumi, ale unor concepții de viață, în preajma prăbușirii materialismului-care și-a fluturat atâta vreme aripa uriașă și neagră peste veacul acesta nesocotit și ateu. Dar ne găsim în același timp și lângă înmugurirea unei alte lumi, pe care o bănuim și o dorim mai bună. Lângă mugurul acesta de bunătate și de omenie, ce și va deschide petalele sfioase în fiecare dintre noi, Biserica trebuie să vegheze; să ocrotească mugurii aceștia de lumină, pentru ca să nu-i ofilească vântul de ghiață al morții și puterile lui Antihrist, care își poartă umbra imensă și agonică peste lume.

La noi, în Eparhia Aradului, se pare că a fost înțeleasă, cu un ceas mai devreme, această poruncă de reîntoarcere la ortodoxia militantă. Ne stau chezășie, pentru susținerea acestei afirmării, cuvintele și mai ales faptele arhierestii. Mă refer la Școalele duminicale și la retipărirea foii „Calea Mântuirii”, foaie care a adus așa de frumoase roade într'un trecut atât de apropiat. Preoților li se dă din nou posibilitatea să fie ctitori de neam și de destin românesc. Rămâne de văzut cum vor ști ei să înțeleagă această chemare și cum vor ști să se jertfească pentru împlinirea ei. De sigur că astăzi nu va mai fi vorba de jertfele din trecut... (Poate că astăzi nici nu am mai fi capabili de asemenea jertfe). Astăzi ni se cere mai ales să jertfim câte ceva din comoditatea noastră și

să reducem numărul orelor de odihnă și de liniște, înmulțindu-l pe acela al orelor de muncă pentru înălțarea neamului și pentru mărirea patriei.

Să nu se uite că Biserica trebuie să fie o mare școală a neamului, o școală prin care neamul să pășească în veac și să clădească în eternitate.

Lucian Emandi

Iadul în cărțile liturgice

Între evenimentele care au premers învierii Domnului și prin care s'a manifestat serviciul Lui împărătesc, este pogorîrea la iad și izbăvirea sufletelor strămoșilor din legăturile iadului.

Doctrina ortodoxă despre iad este formulată de Biserică în „Mărturisirea Ortodoxă”, în „Confesiunea patriarhilor orientali” și în hotărîrile diferitelor sinoade ecumenice și particulare. Pe lângă acestea, doctrina ortodoxă mai reese și din operele Sf. Părinți și se oglindește în cărțile liturgice, ca unele ce cuprind mare parte din adevărurile Sf. Tradiții. Făcând o comparație între felul cum este expusă învățătura Bisericii în cărțile simbolice și în cărțile liturgice, vom constata că acestea din urmă repetă adevărurile dogmatice într'o formă atrăgătoare, într'un limbaj simplu, plastic, accesibil și celui mai umil credincios. De finițiile dogmatice sunt prea adesea scurte, lapidare. Pietatea și evlavia creștină, în floare mai ales în primele veacuri creștine, dornică de a aprofunda adevărul din definițiile dogmatice, l-a cântat într'o formă aleasă, gingașe și ni la predat astfel în cărțile liturgice.

Iată de pildă învățătura despre iad. Toate cunoștințele mai precise despre iad le avem din parabola bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr (Lc. 16, 19—31) și din unele expresii de ale Mântuitorului. Pe când în cărțile liturgice câtă bogăție de simțire, câte amănunte rezultate din adâncimea trăirii creștine a sfinților autori!

În cele ce urmează vom da câteva spicuiri din cărțile liturgice cu învățătura despre diavol, despre iad și mai ales despre pogorîrea Domnului în iad.

Diavolul este prezentat în cărțile liturgice ca „începătorul împotrîvirii și izvoditorul vicleniei”. Aforisania marelui Vasile îl blestemă zicând: „Blestemu-te pe tine cel lepădat din purtarea lumii cei de sus și surpat jos întru întunerecul adâncului pentru înălțare”. În aceeași aforisenie se spune: „Blestemu-te pre tine mai marele îngerilor cari și-au înălțat grumazul oarecând, și slujba sa cu neascultare o a lepădat, l-au supărat pre păământ și pre îngerii cei protivnici, ce s'au făcut

diavol, întru întunerecul adâncului tartarului i-ai dat... să fie frică celor ce au căzut împreună cu dânsul din purtarea luminii cei de sus”.

O rugăciunea dela Vecernia Rusaliilor zice: „Hristoase celace... ai vânat cu înțeleaptă meșteșugire dumnezească pre șarpele începătorul răutății cel dintru adânc și l-ai legat cu lanțurile întunerecului în tartar și în focul cel nestins cu puterea ta cea nemăsurată”.

Toate aceste citate vizează căderea îngerilor în frunte cu Satan, în urma împotrîvirii lui față de Dumnezeu. Diavolul și îngerii cei răi au avut o slujbă în împărăția lui lumii, erau purtători de lumină, dar păcătuiind au fost aruncați în adâncul tartarului. Aceasta înseamnă că spiritele lor sunt de tot pervertite. Ei nu mai pot voi și lucra decât răul deși cunosc binele.

Diavolul are mare influență asupra omului „Să mă vâneze pre mine caută totdeauna cel viclean, ci din cursele lui mă apucă, Doamne”—e o rugăciune ce se cântă în Februarie, 3 zile, care exprimă teama justificată a omului în fața ispitelor diavolești.

Prima ispită pe care a încercat-o diavolul asupra omului a fost fatală acestuia din urmă, fiindcă i-a adus izgonirea din raiul în care-l așezase Creatorul. „Prin mîncare a scos din raiu vrăjmașul pre Adam”, ne spun Pericirile glasului I.

Despre *iad* cărțile ne spun că el e locuința morților, loc întunecat, beznă, iar stăpînitorul lui e „Domnul beznei iadului”. Amănunte găsim la rânduiala ce se face la eșirea grea a sufletului. De aici rezultă că sufletele în iad sunt „acoperite cu întunerec cumplit „unde stau așteptând învierea tuturor și judecata. O cântare dela rânduiala înmormântării preoților mireni spune despre iad că e format din „pământ întunecos și înegrită materie”. Focul nestins, viermele cel neadormit, muncirea nemăsurată, scrâșnirea dinților, plângerea nemângăiată, lacrimile fără lucru, iată soarta păcătoșilor în iad. Chinurile însă nu sunt uniforme, precum nici nu același este locul în care se găsesc spiritele rele. Iadul ar fi format, deci, din mai multe despărțituri. Pentru acest fapt par a vorbi și următoarele expresii din cărțile liturgice: fundul iadului, cămările iadului, iadul cel mai de jos, măruntaele iadului, etc.

De multe ori cuvântul „*iad*” are o însemnare figurată, personificând răul, durerea, chinul, ispita. În rugăciunea: „Miluește-mă Prea Curată... de iadul cel greu”, simbolizează muncile iadului. Mineiul luni August, în 8 zile, la pomenirea Sf. Emilian, martir pentru icoane, are în troparul sfântului expresia „iadul cel nesățios” cu care e numit Leon iconoclastul.

Adevărul dogmatic că spiritele singure nu pot

ajuta cu nimic la îmbunătățirea stării lor din iad rezultă din următoarele locuri: în rânduiala de la ieșirea grea a sufletului se spune: „De Dumnezeu eu de acum nu-mi voi mai aduce aminte că nu se poate în iad să se pomenească de Domnul”. La înmormântarea preoților mireni găsim: „Intr'un ceas toate se trec, că în iad nu este pocăință, nici nu va mai fi acolo odihnă”. La Vecernia Rusaliilor se spune într'o rugăciune „că nu morții te vor lăuda pre tine, Doamne, nici cei ce sunt în iad îndrăznesc a-ți aduce ție mărturisire”. Iar psalmul 6 dela Pavecernița cea mare spune: „Că nu este întru moarte cel ce te pomenește pre tine și în iad cine se va mărturisi ție”. Din toate acestea rezultă că, sufletele odată ajunse în iad nu-și mai pot agonisi singure mântuirea. Numai Biserica prin rugăciunile ei și mai ales prin jerfa liturgică, poate îmbunătăți soarta membrilor ei (Mărt. Ort. I, răsp. la întreb. 64 și 65).

Insfârșit, iadul se găsește foarte des amintit în cărțile liturgice în legătură cu evenimentul pogoririi Domnului la iad. Se poate spune că aceasta este adevărul dogmatic pe care sunt brodate cele mai multe și mai frumoase rugăciuni și cântări din cărțile liturgice. Aproape nu există carte în biserică, în care să nu se preamărească biruința lui Hristos asupra morții și asupra diavolului, prădarea iadului și răscumpărarea celor de acolo. Iată câteva din expresiile cari ilustrează acest adevăr.

Intr'o stihiră de seara, în Miercurea Stâlpărilor, ni se spune că în iad era „mulțime nenumărată ținută în legături”. Până la Iisus „a împărătit iadul peste neamul omenesc, dar n'a rămas în veac; că tu, puternice, puindu-te în groapă cu palma cea începătoare de viață ai rupt încuetoarele morții și ai binevestit celor ce dormiau acolo din veac scăparea cea nemincinoasă”.

Cel ce a vestit celor din iad pogorirea Domnului și răscumpărarea celor de acolo a fost sf. Ioan Botezătorul și înainte mergătorul. Așa ne învață cântările dela sărbătorile sfântului. „Mergătorule înainte... bine ai vestit și celor din iad pe Dumnezeu...”; sau condacul din 29 August: „Slăvită tăerea Mergătorului înainte orânduială dumnezească a fost ca, și celor din iad să propovăduiască venirea Mântuitorului”. „Cel ce a mers înaintea nașteri Tale și dumnezeestii patimi întru cele mai dedesupt... s'a făcut prooroc și vestitor pogoririi Tale celei de acolo”.

Pentru cei din iad, Mântuitorul, în timp ce era în mormânt cu trupul și în raiu petrecea cu tâlharul, a fost și în iad cu sufletul, după cum ne învață troparul, pe care-l spune preotul la sfârșitul proscomidiei și după intrarea cea mare.

Adevărul despre pogorirea la iad și biruința

asupra puterilor lui îl găsim în foarte multe imne. De multe ori expresiile se repetă fie stereotip, fie înflorite cu cuvinte frumoase. Toate s'ar putea rezuma în una din formulele de afurisenie ale lui Vasile cel Mare, în care se spune: „Ceartă te pre tine diavole, Domnul cel ce s'a pogorit în iad și gropile le-a scuturat și pre toți cei legați, cei ce erau ținuți într'ânsul, i-a slobozit și la sine i-a chemat...”

Dar sufletul lui Iisus n'a rămas în iad, după cum se spune într'o peasnă, din canonul Sf. Patimi: „Stăpâne... trupul tau n'a văzut stricăciune, nici sufletul tău, n'a rămas în iad, fiind acesta lucru străin”. Troparul gl. VI. ne spune același lucru când zice: „prădat-ai iadul nefiind ispitit de dânsul”.

În fața lui Iisus „porțile cele vecinice, cari țineau închise peșcei morți, s'au deschis”. (Sedealna gl. II). Iadul a fost omorît cu strălucirea dumnezeirii și înșelăciunea diavolului prin puterea crucii (stihoavna gl. IV). În felul acesta s'a făcut Domnul „începător învierii morților, mântuindu-ne pre noi din păntecele iadului” (tropar. gl. III).

Dar Domnul s'a arătat biruitor asupra iadului și înainte de moarte prin învierea lui Lazăr din morți și prin ce'elalte învieri. Cântările Stâlpărilor ne spun: „Ca un Dumnezeu l-ai sculat pre Lazăr care se împuțise și din legăturile iadului l-ai mântuit”. Unele cântări numesc pre Iisus al doilea Adam care a venit „să mântuiască pre Adam cel dintâi, pogorîndu-se pentru aceasta până la cămările iadului”.

Pogorirea la iad a Domnului a umplut de groază toate puterile întunerecului. Foarte frecvente sunt expresiile: iadul s'a cutremurat, iadul s'a îngrozit.

Incheind aceste modeste spicuiuri, relevăm încă odată frumusețea și varietatea cu care ele repetă adevărurile cunoscute. Aducând o bună mărturie ortodoxiei dogmelor noastre, citatele din cărțile liturgice pot fi de folos cercetătorului preocupat să fundamenteze cât mai temeinic și mai variat, dogmele ortodoxe.

Pr. Gh. Lițiu

Providența

E politica lui Dumnezeu, așa după cum politica e un fel de providență a oamenilor. O întâlnești în tot locul. O floare crescând, înflorind, uscându se, dă de știre că un anumit astru de pe întinsul cerului a ajuns în mersul lui în acelaș loc în care era anul trecut pe aceeaș vreme. Intre viețile oamenilor e aceeaș legătură. Intre binele și răul din viața unui om ch'ar.

Răul de care ne plângem nu e decât condițiunea unui bine. Sau un alt bine decât acela în spre care năzuim, de-

cât acela pe care îl așteptam cum zice Bergson. Ba chiar un bine când e o treaptă în spre Dumnezeu și un bine minunat când ni-e trimis de însuși Dumnezeu. Bucuria de azi nu s'ar fi împlinit fără ceea ce i-a premers. Atât numai că obișnuim să cernem, să alegem întâmplările; să culegem numai ce ne convine. Și atunci de bună seamă că ești pornit a crede că tu-i mână dumnezeiască în lumea aceasta.

S'ar zice că întristarea e o bucurie învehită și care nu mai vrea să renască. Și pentru ce s'ar renaște și iar s'ar renaște care? Lumea aceasta mare și multă n'ar avea altceva de făcut de cât să se conformeze cu dorințele și tîbnirile noastre atât de felurite? Nu mai ușor ne putem potrivi pasul nostru cu al ei? Mai ales când știm că nu suntem în lumea aceasta decât niște trecători.

Cum am primit pe cele bune să primim și pe cele rele; fiindcă izvorul la toate, planul, începutul și sfârșitul e acelaș. Sămânța la toată întâmplarea e bună; pământul în care cade poate să strice rodul. Totul e viață și iubire. Neorânduiala, călcatul alături, nota falsă, nu vin decât dela noi. N'avem decât să reîntrăm în ordine să cântăm bine și să mergem drept.

Întâmplările nu ne întristează decât atunci când le privim cu egoism, din găuacea noastră cum am spune. Ieșind din sărăsoarea aceasta, din noi, și privindu-le toate de sub bolta cerului cu ochi de fii ai lui Dumnezeu, toate ne par la locul lor. Așa cum spune G. Moore, că dacă am arunca o privire peste câte s'au întâmplat, să ni se pară c'au fost conduse de o mână nevăzută.

Universul e în căutarea stării lui definitive; viața noastră la fel. De aceea trebuie să ne învîim cu condițiile vieții așa cum se învoiește universul. El nu se împotrivesc. Dezastrele astronomice au o privesc majestoasă; așa să aibă și durerea creștină. O nenorocire omenească trebuie să arate ca un incendiu stelar. Fiindcă providența care le îng. duie pe amândouă, le privește cu acelaș ochi; cu aceeaș pace vesnică.

Noi oamenii, bine înțeles că nu putem privi cu aceeaș inimă o stâncă pe care o scobește apa și un trup care se chinuiește. Politica providențială însă n'are mai multe motive de a schimba ceva în una ori în alta, întocmai ca și medicul care taie deopotrivă în trupurile date în seama lui Chirurgical face ce trebuie; providența la fel.

Nu trebuie să avem nici o indoială în privința acesta Dumnezeu este conducătorul deplin al unei lumi depline. Justificările, desvinovățirile providenței le găsim în scopurile ei, cari sunt totodată și ale noastre. E chestiune numai de a ști pentru cine și pentru ce am fost făcuți. „Mi se pare că taina vieții stă în a-o primi” (K. Mansfield).

S'ar părea că lumea aceasta merge târându-se; cum poate biata. Nu. Privind bine, bagi de seamă că merge așa cum trebuie, în înțelegere cu adâncul sufletului nostru. Dacă nu vedem totdeauna acest fapt, trebuie să l credem; așa cum spune filosoful creștin: „Ceea ce am înțeles am admirat; ce n'am înțeles, am admirat și mai mult”. Leon Bloy spune că tot ce se întâmplă e mi unat și adorabil.

În lumea făcută de Dumnezeu suntem numai fiii lui ascultători și să zicem chiar împreună lucrători cu el; dar nici decum făcători de planuri și dătători de porunci. Acestea numai el le face.

Natura fizică e-o pildă, o minunăție de supunere și colaborare cu Dumnezeu. Cu atât mai mult dar ar trebui să fie omenirea. Ne purtăm însă cum spune acelaș L. Bloy: „N'am făcut cu mine ceea ce voia Dumnezeu, ci dimpotrivă tot timpul m'am gândit la ceea ce am vrut eu dela Dumnezeu”

Toate sunt făcute în lume spre a-și da binețe atunci când trec unele pe lângă altele. Toate sunt înrudite unele cu altele. Trebuie să zicem: „Fratele meu omul, fratele meu universul, fratele meu frigul, sora mea căldura, sora mea munca și odihna, suferința și bucuria, sora mea moartea și nemurirea”. Toate cu aceeaș sarcină.

Avem să ne învoim mai ușor cu lucrul providenței, atunci când ne vom iubi mai mult munca noastră proprie. Fiecare cu lucrul lui: Dumnezeu cu purtarea de grije, iar noi cu trăirea cum trebuie. Și atunci, fericirea n'are să ne apară ca o întâmplare ci ca o aptitudine.

După D. S. de P.

Despre ce să predicăm?

În Dumineca 7-a după Rusalii, la 12 Iulie 1942, să vorbim despre taina cununiei.

— „Dumnezeul răbdării și al mângăerii să vă dea vouă să gândiți la fel unii pentru alții în Hristos Iisus, pentru ca toți într'un gând să preamăriți cu o gură pe Dumnezeu” (Rom. 15, 5-6).

Sfințenia în unitatea gândirii, simțirii și voinții este unul dintre cele mai frumoase idealuri morale și sociale. Unde este sfințenie și unitate de suflet și de acțiune e pace, progres și fericire, unde acestea lipsesc, lipsește și pacea și iubirea și fericirea.

Așezământul sfânt în care se pune temelia, se consacră și se cultivă unitatea vieții fericite este căsătoria, taina cununiei.

Ce este, de unde este și în ce constă taina cununiei?

Taina nunții e slujba sfântă prin care se face împărtășirea și primirea harului binecuvântării lui Dumnezeu peste ceice se căsătoresc pentru a întemeia o familie creștină. Harul binecuvântării sfințește iubirea și săvârșește unirea dintre mire și mireasă pentru a vieții împreună toată viața.

Nunta este din raiu. După ce Dumnezeu a făcut pe Adam și Eva, i-a așezat în grădina raiului, i-a binecuvântat și le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și stăpâniți-l” (Fac. 1, 28; 2, 18, 22-4). Ca să ne arate că nunta e din raiu, dela Dumnezeu, și e binecuvântată, Domnul Hristos i-a parte la nunta din Cana Galileii, unde face apa în vin (In 2, 1-11).

Taina căsătoriei constă în unitatea ei. Cununie înseamnă împletire de flori, cunună de virtuți, unitate de gândire, simțire și voință, după cum și scris este: „Va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă” (Fac. 2, 24; Mt. 19, 5-6). Intră doi miri în biserică, se întoarce „un trup” și un suflet. Aci e toată taina cununiei și înțelepciunea ei garantează pentru totdeauna fericirea vieții familiare.

Unitatea cununiei își are începutul în originea femeii din coasta lui Adam. „Aceasta este acum — zice Adam — *os din oasele mele și carne din cornă mea*. Aceasta se va chema femeie căci *din bărbat a fost luată*” (Fac. 2, 23). În rândul al doilea, unitatea constă în binecuvântarea lui Dumnezeu (Fac. 1, 28) și în rândul al treilea în iubirea dintre miri. Ura desbină, iubirea unește sufletele ca și trupurile.

Din unitatea căsătoriei rezultă indisolubilitatea ei. Cununia nu se desface, pentru că este împreunare și lucrare făcută cu știrea, cu voința și cu harul lui Dumnezeu și „*ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă*” (Mt. 19, 6; Mc. 10, 9). Divorțul este admis numai în caz de moarte (Rom. 7, 2-3; I Cor. 7, 39) și în caz de adulter (Mt. 5, 31-2; 19, 2-12; Mc. 10, 2-12), care este tot așa de rău ca și moartea. Altfel este un mare păcat (Mt. 19, 9; Mc. 10, 11-12; Lc. 16, 18; Rom. 7, 3; I Cor. 7, 10-11), pentru că desface ceea ce a împreunat Dumnezeu.

Căsătoria este icoana unirii dintre Hristos și Biserică (Efes. 5, 20-33; Apoc. 19, 7; 21, 2, 9). De aceea e „*taină mare*”, dar numai atunci când se încheie „*în Hristos și în Biserică*” (Ef. 5, 32).

Din unitatea și indisolubilitatea sfintei taine a cununiei rezultă *datoriile soților*, despre care ne vorbește așa de frumos sf. ap. Pavel, și cari constituie în același timp *condițiile* unei vieți familiare fericite, și anume: supunerea, credința și iubirea.

— „Femeia să se teamă de bărbat” nu înseamnă că soția trebuie să fie sclava bărbatului, ci să aibe față de el ascultarea și *supunerea respectuoasă și iubitoare* care se cuvine luptătorului. „Pentru că bărbatul este capul femeii, precum și Hristos este capul Bisericii, trupul său, al cărui el este mântuitor. Ci precum Biserică se supune lui Hristos așa și femeile bărbaților lor, întru toate” (Ef. 5, 22-4, 33). „Căci nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat. Pentru că nu bărbatul a fost făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat... Căci precum este femeia din bărbat, așa și bărbatul este prin femeie și toate dela Dumnezeu” (I Cor. 11, 3-12).

Ce s'ar alege de Biserică, dacă n'ar asculta de Hristos?...

Ce se alege de familia care nu are un cap de care să asculte toți membri ei? Se destramă și se refericește singură.

Altă datorie și condiție a vieții fericite în familie este *credința*, cinstea neprihănită a soților până la moarte. „Cinstită să fie nunta întru toate și patul neîntinat” (Evrei 13, 4). În fața sf. Altar, a preotului și a martorilor cari iau parte la cununie, mirii schimbă inețele de credință și cu mâinile pe sf. Evanghelie și pe sf. Cruce ascultă din gura preotului aceste cuvinte de jurământ sfânt:

— „Fiilor! Prin punerea mâinilor pe sf. Evanghelie și sf. Cruce, ați săvârșit jurământ înaintea sfântului Altar, că veți păzi legătura dragostei și a unirii între voi până la mormânt, curată, neîntreruptă, dreaptă și cinstită. Și că nu vă veți abate din datorie nici unul nici altul, urmând ce este plăcut lui Dumnezeu și oamenilor”.

În sfârșit, cea mai mare condiție și virtute a vieții familiare este *iubirea*. Cum iubește Hristos Biserică, așa sunt datori bărbații să-și iubească femeile; „ca și trupurile lor”. „Cel ce își iubește femeia sa pe sine se iubește. Căci nimeni nu și a urit vreodată trupul, ci-l hrănește și încălzește, precum și Hristos Biserică” (Ef. 5, 25-33. Alte cuvinte despre căsătorie, feciorie și văduvie, vezi I Cor. 7; I Tim. 2, 8-15; 5, 3-16). Așa sunt datori să se iubească soții creștini: cum își iubesc trupurile lor, ca și Hristos Biserică. Ei sunt meniți să reprezinte în lume *slava*: soțul „chipul și slava lui Dumnezeu”, soția „slava bărbatului” (I Cor. 11, 7).

Afară de aceste condiții, trebuie să ne mai însemnăm că Biserică oprește căsătoriile între nevrâstnici, între neputincioși, între persoanele cu o prea mare diferență de vârstă sau cari au mai încheiat trei căsătorii anterioare, precum și căsătoriile cu păgânii, încuscrirea cu ereții, cu schismaticii, cu jidovii, cu feluritele neamuri streine (cf. Deut. 7, 3; Esdra 10, 10; Neem. 13, 23-7).

— „Iar de vă veți abate și vă veți alipi de rămășița acestor popoare, care au mai rămas cu voi și vă veți încuscri cu ei și veți intra între ei și ei între voi, atunci bine să știți că Domnul Dumnezeuul vostru nu va mai goni aceste neamuri din fața voastră și ele vor ajunge pentru voi laț și cursă și bici pe spatele voastre și spini în ochii voștri, până ce veți pieri de pe acest pământ mănos, pe care vi l-a dăruit Domnul Dumnezeuul vostru” (Iosua 23, 12-13).

Ținând seama cu sfințenie de aceste principii ale căsătoriei creștine, asigurăm vieții familiare fericirea și vieții sociale pacea, unitatea, mântuirea și slava *pe care toți să le dobândim cu ajutorul lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt*.

Informațiuni

■ **Promoția memorandiștilor.** Duminecă în 28 Iunie a avut loc în Arad întâlnirea absolvenților Institutului nostru Pedagogic de acum 50 ani. Locul destinat întâlnirii a fost Catedrala, unde după Sf. Liturghie s'a oficiat parastas pentru profesorii și colegii *decedați*. *Profesorii*: Episcopul Roman Ciorogariu, arhimadritul Augustin Hamsea, protopopii Dr. Traian Puticiu, Dr. Ioan Trailescu, Romul Nestor, preoții Dr. Ioan Petran, Nicolae Chicin, prof. Teodor Ceontea, Dr. Petru Pipos, Dr. D. Horvat, Dr. Aurel Demian, Lazar Tescula, Petru Popovici, Aurel Givulescu, Alex. Muciu, Teodor Pinter și Gh. Telescu; *colegii*: Petru Bandu, Iulian Barzu, Teodor Bași, Grigorie Blaga, Petru Cipou, Mihai Crăciun, Pavel Forton, Gh. Grozav, Mihai Leucația, Constantin Lucaciu, Ioan Lungu, Zaharie Neamțu, Nicolae Novacu, Iosif Papp, Gh. Petrovici, Iustin Popoviciu, Teodor Popoviciu, Ioan Popa, Nicolae Savi, Valeriu Spătariu, Mihai Stanciu, Petru Stănuțiu, Dimitrie Stoian, Traian Susan și Vasile Teuca.

Din seria lor mai trăesc 11 inși: d-nii Gh. Baderca-Belinț, Atanasie Baicu-Giroc, David Balint-Arad, Remus Bortos Buzias, Iosif Ciorogariu-Chișoda, Ioan Crișan-Arad Prof. Atanasie Lipovan-Arad, Pr. Maxim Miclean-Secaș, Petru Paul-Oradea, Dimitrie Popoviciu-Arad, și Iuliu Puticiu primar în Lipova. Dintre aceștia au fost prezenți la întâlnire d-nii: At. Baicu, D. Balint, I. Ciorogariu, I. Crișan, At. Lipovan, D. Popoviciu și P. Puticiu.

Răspunsurile liturgice la parastas au fost date de venerabilii învățători și de corul „Armonia” sub conducerea d-lui prof. Atanasie Lipovan, care la data aceasta mai împlinea 50 ani de când e conducător de cor. În semn de recunoștință membri corului „Armonia” — pe care D-sa l-a întemeiat și l-a condus din 1919 — i-au dat un frumos buchet de flori.

După parastas, emeriții dascăli au făcut în corpore o vizită P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, la reședință. Aci după ce d-l D. Balint, revizor școlar pens. a adus P. S. Sale omagiile dascălilor absolvenți ai Institutului Pedagogic din anul Memorandului și a făcut P. S. Sale rugămintea să țină totdeauna Institutul — astăzi școala normală „D. Țichindeal” — sub scutul Bisericii, cum a fost și până acum, și după ce a mai vorbit în acelaș spirit d-l Lt. Col. Nicolae Popoviciu fiul inv. dec. T. Popoviciu din Bănești, — a răspuns P. Sfinția Sa, arătându-și bucuria ce o simte când vede o generație veche de învățători „promoția memorandiștilor”, cum își cinstește școala în care și-a făcut pregătirea profesională, profesorii și

colegii decedați. Generația de astăzi are de luat exemplul dela învățătorii memorandiști, cum trebuie să se cinstească totdeauna înaintașii.

După vizita dela reședință a urmat ședința festivă dela Academia Teologică. Aici a vorbit d-l I. Crișan inv. pens. și a răspuns P. C. Icon. St. Dr. N. Popoviciu rectorul Academiei, s'a citit apelul nominal al profesorilor și colegilor, s'a făcut o fotografie în fața Academiei și s'a luat hotărârea ca peste cinci ani colegii în viață să se întâlnească din nou, apoi a urmat o masă comună.

Datina aceasta, care-i un adevărat cult față de trecut, reprezintă o sublimă pedagogie națională și religioasă, pe care o respectă ideal de frumos vechii noștri învățători confesionali. În virtutea iubirii frățești și a sufletului nemuritor, noi cei vii cu cei morți formăm o singură familie, o singură comunitate, Biserica. Pomenirea dascălilor și a colegilor decedați de către ucenicii și colegii lor din viață înfățișează nu numai dovada recunoștinței și a colegialității adevărate, pe care nu le poate distruge nici vremea nici moartea, dar mai arată cât de mult s'au identificat bătrânii noștri învățători cu dogmele Bisericii și cu idealurile școlii.

Preparandia din Arad se mândrește cu astfel de absolvenți. P. S. S. Părintele Episcop Andrei i-a numit cu drept cuvânt *memorandiști*. Ei merită acest calificativ nu numai pentru că anul absolvenței lor coincide cu acțiunea Memorandului, ci pentru că ei inșiși au participat la această acțiune. Când memorandiști arădani erau blocați, huiduiți și amenințați într'o cafenea din centrul A adului, „pedagogii” și „teologii” Institutului nostru au intervenit cu tot curajul și au făcut în jurul lor zid de apărare și de scăpare. Plebea întărită, ca să se răsbune, a plecat să invadeze și devasteze Institutul. Dar și de astădată tineretul, prinzând de veste, a alergat înainte, s'a baricadat în Institut și a susținut lupta cu un eroism dărz, până ce poliția a restabilit ordinea.

Iată atâtea motive de laudă pentru generația dascălilor memorandiști și de pilduitoare școală pentru urmașii lor.

■ **Hirotonii.** În 26-27 Iunie, P. S. S. Părintele Episcop a sfințit pe ierodiaconul Iliodor Astaluș întru ieromonah pentru parohia Poiana și pe D. Popian întru preot pentru parohia Iermata.

■ **Institutul surorilor de ocrotire din Cluj-Arad** a făcut Luni în 29 Iunie o plăcută surpriză credincioșilor din Catedrală prin corul elevelor, care a dat răspunsurile liturgice pe trei voci, sub conducerea studentului teolog Bulzan. Deși pregătit într'un interval de timp abia de o lună, corul s'a prezentat foarte bine.

Notăm că în școala aceasta, cu caracter superior, se primesc eleve cu opt clase și bacalaurat dela liceu, școala normală și școala de menaj. Cursurile durează trei ani. Toate elevele sunt bursiere și locuiesc într'un cămin foarte bine îngrijit: Arad, Str. Iosif Vulcan 2.

■ **Studentul sublt. Nicolae Lăpădatu** din anul II dela Academia Teologică din Sibiu a căzut pe frontul Sevastopolului în 11 Iunie c. A murit lângă mitralieră, când unitatea lui făcea loç batalionului ca să rupă rândurile bolșevicilor, lovit de o schijă de brand în cap și în piept. E singurul fecior dintre cei patru copii ai țărânului N. Lăpădatu din comuna Uroi, j. Hunedoara. Dumnezeu să-l odihnească!

■ **Sevastopolul, cheia Mării Negre**, după jertfe grele și lupte mari, care au durat aproape o lună, a căzut, cucerit de armatele române și germane. După cucerirea Odesei, cucerirea Sevastopolului este cea mai mare glorie cu care se accpere armata română.

■ **Anunț.** Se aduce la cunoștința celor interesați că a apărut cursul de exegeză, litografiat, al Părintelui prof. dr. P. Deheleanu. Deasemenea și un extras din cursul de sectologie de acelaș autor. Cei ce doresc să și le procure, sunt rugați a se adresa d-lui Ioan Zotta, absolvent, la Academia Teologică.

Nr. 3142/1942

Comunicat

În urma adresei Onoratului Minister al Culturii Naționale și al Cultelor, Subsecretariatul de Stat al Cultelor și Artelor cu Nr. 10930/1942 în legătură cu *acordarea și încetarea ajutorului familiar al preoților, după copiii lor în viață*; comunicăm spre știință și acomomodare cele ce urmează:

A. Preotul care dorește obținerea ajutorului familiar după noul născut, va înainta cerere timbrată legal în acest sens Onoratului Minister al Culturii Naționale și al Cultelor, Direcțiunea Cultelor, cu anexele:

1. Extrasul de naștere al noului născut, dela oficiul stări civile.

2. Certificatul dela Primărie sau oficiul stării civile că noul născut este în viață.

Cererea astfel ajustată va fi înaintată locului în drept prin Consiliul nostru Eparhial.

Aprobându-se cererea din partea Onoratului Minister, ajutorul familiar se pune în curgere în proximal stat de plată al preoției, în care rămâne — fără restricțiune — până la împlinirea vârstei de 16 ani, durată obligatorie pentru acordarea ajutorului familiar.

B. Menținerea ajutorului familiar avut este posibilă și după vârsta de 16 ani a copilului sau fiicei, chiar și până la maximum de 25 ani inclusiv, în următoarele condițiuni:

1. Dacă copiii urmează o școală sau se pregătesc profesional în vederea câștigării unei existențe.

2. Dacă copiii, deși au terminat școala, nu sunt în stare să și asigure un venit propriu lunar mai mare de lei 1000 în comunele rurale și mai mare de lei 2000 în localitățile urbane.

3. Dacă copiii fizicește, sau mintal, sunt inapți pentru a și asigura singuri existența.

În consecință, invităm pe fiecare P. C. Preot, care primește ajutor familiar, ca cel puțin cu 2 luni înainte de a împlini copilul sau fiica sa vârsta de 16 ani, să înainteze Consiliului nostru Eparhial cerere la care va anexa pe lângă dovezile arătate la p. 1 și 2 dela lit. A și un certificat, conform situațiilor menționate la p. 1,2 și 3 dela lit. B.

(Dacă urmează școală după vârsta de 16 ani, va certifica că nu primește dela Stat întreținere completă, ca locuință, hrană și îmbrăcăminte).

Acestea certificate vor fi înainte Onoratului Minister pentru menținerea pe mai departe a ajutorului familiar avut.

Cazurile de deces a copiilor sau fiicelor, după care s'a beneficiat ajutor familiar, vor fi comunicate momentan Consiliului nostru Eparhial. Arad în 27 Iunie 1942.

† Andrei
Episcop

Aurel Părvu
referent

Rectoratul Acad. Teologice Ort. Rom. din Arad

Concurse

Se publică concurs pentru darea în întreprindere pe anul școlar 1942/43 începând cu data de 1 Sept. a. c. și până la 30 Iunie 1943 a cantinei dela Academia Teologică ort. rom. din Arad, la care se va servi hrana studenților teologi, elevilor dela Școala Eparhială de cântăreți bisericești și personalului administrativ și de servciu dela aceste școli.

Întreprinzătorului i-se vor pune la dispoziție în mod gratuit una bucătărie, două sufragerii, trei camere pentru alimente, apa necesară la bucătărie, un bucătar și o femeie de serviciu, cărui personal din urmă însă li se va servi hrana gratuit dela cantină. Legumele și zarzavaturile din grădina Academiei Teologice și Școlii Eparhiale de cântăreți se vor da contra prețului de cost.

Întreprinzătorul se va îngriji singur de aprovizionarea cu alimentele necesare, dar va avea tot concursul conducerii celor două școli

Costul hranei se va plăti anticipativ de persoanele, cari vor primi hrana dela cantină. Menuurile și prețul lor se vor stabili de comun acord cu Rectoratul

Academiei Teologice și Direcției Școlii de cântăreți în așa fel că întreprinzătorul să poată calcula un beneficiu net de cel mult 20% peste prețul de cost. Pentru calcularea prețurilor de cost întreprinzătorul este obligat să țină contabilitatea necesară.

Rectoratul Academiei Teologice și direcția Școlii de cântăreți își rezervă dreptul de control prin organele lor asupra calității și cantității hranei, având dreptul de a denunța imediat convențiunea cu întreprinzătorul cantinei, dacă vor constata că ar fi necorespunzătoare calitatea sau cantitatea hranei, ce se servește.

Doritorii de a lua în întreprindere cantina își vor înainta ofertele Rectoratului Academiei Teologice ort. rom. din Arad, până la 15 August 1942 însoțite de o garanție în suma de 100.000 (zece mii) lei. Ofertele vor cuprinde și obligația de a servi hrana în întregul an școlar 1942/43 și vor fi însoțite și de eventuale documente din care să se vadă capacitatea ofertantului de a conduce o cantină.

Arad, 1 Iulie 1942

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Postul de asistent de Drept bisericesc și administrație bisericească dela Academia Teologică ort. rom. din Arad se va îndeplini prin concurs. Candidații de religie ortodoxă română, cari îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 73 al Legii Nr. 386 privitoare la organizarea învățământului superior, având cel puțin titlul de licențiat în Teologie, își vor înainta cererile în termen de 20 zile dela apariția prezentei publicații în „Monitorul Oficial” și în organul oficial al Episcopiei ort. rom. a Aradului „Biserica și Școala”.

Arad, 25 Iunie 1942.

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de Secretar-ajutor dela Academia Teologică ort. rom. din Arad cu salariul prevăzut în bugetul Statului, care de prezent este de 9.400 lei lunar, plus accesoriile. Candidații vor fi absolvenți de o Facultate sau Academia de Teologie, întrunind și condițiile prevăzute în Codul Funcționarilor publici. Secretarul ajutor va îndeplini toate agendele cancelariei Rectoratului, afară de contabilitate, și va exercita și atribuțiile prevăzute în Regulamentul intern pentru prefectul de studii, împreună cu părintele spiritual al școlii.

Arad, la 25 Iunie 1942.

Rectoratul Acad. Teol. ort. rom. din Arad

Școala Normală Ort. Rom. „D. Țichindeal” din Arad.

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 1 Sept. 1942 va avea loc concursul pentru admiterea în clasa I-a.

La acest concurs se vor primi absolvenți a cel puțin 4 clase primare, cu vârsta de 11-14 ani. Dispensă de vârstă sub 11 ani nu se acordă. Cererile de înscriere se vor depune la direcțiunea școlii până la data de 30 August împreună cu următoarele acte:

1. Extractul de pe actul de naștere.
2. Extract I de pe actul de botez.
3. Certificatul de cetățenie și origine etnică.

4. Certificatul de absolvirea cursului primar elementar.

5. Actul constatator de starea materială a părinților și numărul copiilor.

Concursul va consta din următoarele probe:

a) un examen medical, b) un examen muzical, c) un examen de aptitudini intelectuale cu probe scrise din limba română (o dictare cu oarecare greutăți ortografice și o compunere ușoară) și din matematici (problemă mixtă de puterea clasei a IV-a primară) și cu probe orale din aceleași obiecte, plus istoria și geografia României.

Candidații cu media cel puțin 7,00 vor putea fi bursieri sau semibursieri în ordinea clasificății, ținându-se seamă și de starea materială a părinților. Bursa este fixată la 13.000 lei. Solvenții plătesc circa 20.000 lei pentru întreaga întreținere. Elevi externi nu se admit.

La intrarea în școală elevii vor aduce efectele (haine de corp și pat) ce vor fi comunicate ulterior.

Direcțiunea.

Nr. 3097/1942.

I.

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea pa obiei Iercoșeni, protopopiatul Șiria.

Venite:

1. Sesiă parohială, 28 jugire.
2. Folosința casei parohiale.
3. Stolele și birul legal.
4. Salariul dela Stat.
5. Dreptul de pădure și pășune după sesiă parohială.

Parohia este de clasa a II-a (două).

II.

Nr. 3098/1942.

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea parohiei Vața de Jos, protopopiatul Hălmeagiu.

Venite:

1. Stolele și birul legal.
2. Salariul dela Stat.
3. Un ajutor lunar de 2000 lei (două mii lei) dela Consiliul Eparhial.

4. Parohia dă locuință preotului și 12 m. steri lemne. Parohia este de clasa a II-a (două).

Preoții numiți vor plăti impozitele după beneficiul preoțesc din al lor. Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Arad, la 25 Iunie 1942.

† Andrei

Episcop.

Traian Cibian
consilier, ref. eparhial.